

ՌԱՅՐԵՆԻՔ

15
Փայտ

ՕՐԱԹԵՐԹ

15
Փայտ

Հայրենիք ամեն օր կը հրատարակուի, տարեկան գինն է Գօլտայ և Գաւառաց համար 7 արծաթ մեծիտ կանխիկ. Գաւառացի Գօլտայ տարուբեան ծախքը մեր վրայ է: Վեցամսեայ և եռամսեայ բաժանորդք ալ կը ներկայանան:

Լրագրոյ վերաբերեալ գիր կամ նամակ պէտք է ուղարկուի Տէր-Խմբագիր Ռիգա փառա խում Թ. 14: Խմբագրութեան ուղղեալ գիր ետ չը տրուիր: Ծանուցման տողը մեկ անգամի համար 3 դրաց է. աւելի անգամի համար սակարկութիւն կը լլայ:

ԱԶԳԱՅԻՆ

Հետեւեալ յօդուածին հրատարակութիւնը խնդրուած ըլլալով մեզմէ, Միացեալ ընկերութեանց Տնօրէն Ժողովոյ ուշադրութեանը կը ներկայացնենք:

... Խմբագրապետ Տէր

Յանուն ճշմարտութեան հաճեցէք ներկայ տպել ձեր պատուական թերթին մէջ:

Թուականէս իբր և ամիս առաջ երբ մայրաքաղաքս եկանք Միացեալ ընկերութեանց և իւր Տաւրոսի տեսչութեան վերաբերեալ քանի մը կարեւոր գործոց կարգադրութեան համար. անգամ մը միայն պաշտօնապէս Տնօրէն Ժողովոյ ներկայանալէ հտը, երբ երկրորդ նիստի մ'ալ ուզեցինք ներկայ լինիլ Ատենադպիր Էփէնտին մասնաւոր գործոց համար մեր բացակայութիւն պատշաճ դատելով յանձն առաւ մեր կողմէ տալ հարկ եղած բացատրութիւնքն՝ զորս արդէն իմացուցած էինք. ուստի 10ի չափ յոյժ կարեւոր զրեւր որք մեզ կը պատկանէին, այլ մեր Պօլիս գալու բաղմաթիւ և իրաւացի պատճառներու կը վերաբերէին՝ յանձնեցինք իրեն Տնօրէն Ժողովոյ ուշադրութեան ներկայացնելու համար: Ոչինչ տեղեկութիւն չառինք այն գրեւոր հարկ եղած տեղը հաղորդուելու մասին, այլ Ատենադպիր Թորոսեան Էփէնտի յանձնառութեան արդիւնքն տեսանք ուրիշ կերպով:

Տնօրէն Ժողով առանց օրինաւոր քննութեան և առանց ի նկատ առնելու մեր կարեւոր գրութիւնքն ու գիտողութիւնք, փոխանակ Տաւրոսի, ուղեց զրկել ի Տուրուբերան, զոր մերժելով հրաժեշտ տուինք գործէ:

Չենք գիտեր թէ Տնօրէն Ժողով ինչ իրաւամբ երեք ամսէ ի վեր ո'չ մեր գրութիւնը կուզէ դարձնել մեզ և ո'չ մեր պահանջներն վճարել, որով պատճառ եղաւ մեզ բաղմաթիւ միասուց:

Երբ համոզուեցանք թէ Տնօրէն Ժողով չուզեր հասու լինել ճշմարտութեան, դիմեցինք Ընդհանուր Ժողովին. սա ալ իւր վերջին նիստին մէջ չուզեց մեր բողոք ի նկատ առնուլ, որմէ կը հետեւցնենք թէ ինչպէս Տնօրէն Ժողով, նոյնպէս և Միացեալ ընկերութեան ընդհանուր Ժողովն գէթ առ այժմ չուզեր իմանալ իւր վարժարանաց ճշգրիտ վիճակ և իւր պաշտօնէից ղեղձումներն որք տակաւ կը բազմանան և կը քաջալերուին:

Տնօրէն Ժողովոյ թախանձանքը ցարդ խոհեմութիւն սեպեցինք լռել, բայց որովհետեւ ղեղձումնք չը վերցան և իրաց ներկայ վիճակի շարունակութիւնն կարէ ապագային մեծապէս միասել ընկերութեան պատուին, առ այժմ քանի մը բաներ հասարակաց և մանաւանդ ընկերութեան խորին ուշադրութեան կը յանձնենք:

1. Ինչ պատիժ տրուեցաւ այն դատաւորին, որ իւր հրաժեշտ տալէ վերջ երբ իւր յաջորդն եկաւ, միտնալով խօշմաթեան կոչուած հարստահարիչ վախառններու հետ. նորեկ դատաւորն վռնտել տուաւ, վարժարանը փակել տուաւ և ի վերջոյ այն որ Միացեալ ընկերութեանց Արեւմտեան Հայաստանի ընդհանուր տեսչի պաշտօն ունէր, ձմեռան մէջ անարգանք և սպանութեան գիւղէն հանել տուաւ. այս իսկ է այն մեծ պատճառներէն մին որ զմեզ մայրաքաղաքս բերաւ: Այս պարկեշտ դատարանին մեր մեկնելէ հտը մեկ ու կէս ամիս թէ ի խուրս և թէ ի փղի տեսչութեան դէմ զեպարտադրեր յօրինելու և աստ անդ զրկելու դրաղեցաւ՝ ընդ պաշտպանութեամբ խօշմաթեանց. և որովհետեւ յաջողութիւն գտաւ, վարժարանին Գ. դատաւորն որ դեռ ուսանող մ'է, չարաչար դանակոծելէ ետք աղոյ թըրձեց ընել տալով կարտաքսէ վարժարանէն: . . . այս և ասոր նման զգուշի գործեր եղած են վերջին ամսոց դատախօսութիւնք. եթէ չը հաւատար ընկերութիւնն թող իւր նոր տեսչին հարցնէ և պիտի իմանայ թէ ոչ դատախօսութեան է և ոչ օրագրութեան բռնուած:

Այս յոյժ պատուակիր պարանք ըրաւ այս ամէնը կէս ոսկի ամսականի յաւելում չընենու և իւր հրաժարեկանը ընդունած ըլլալնու համար:

2. Ինչ պատիժ տուաւ խօշմաթեանց և նոցա գործիք թաղականաց որք անամթաբար ընկերութեան մի դատաւորն և տեսուչը արտաքսեցին գիւղէն այս պիտի եղանակի մը մէջ որ չէ թէ ձիով, այլ օտքով իսկ գփուարին էր քալել, ինչ պատիժ տրուեցաւ կըսենք, խօշմաթեանց որք արգիւցին բոլոր գիւղացին հոց չը տալ տեսչին թէ և ստակով. որպէս զի կամ նօթի մեռանէր և կամ հեռանար: Վերջապէս ինչ պատիժ կրեցին ասոնք, երբ հրաժարեալ և այսչափ խառնակու-

թիւն հանող դատաւոր մը բռնի հատաւորին իւր պաշտօնին մէջ, յայտնելով մեզ թէ իրենք կարող են կառավարել վարժարանը:

3. Ինչ պատիժ տրուեցաւ Գաւառացի այն դատաւորին, որ երկու գաւաթ տընկելէ ետք պատրաստ է քանի մը մօրդ սպաննելու և այլն, և զայս ո'չ միայն տեսչութեան, այլ և Գլխի առաջնորդարանին մէջ ի ներկայութեան բազմոց քաջութեամբ կը յայտարարէ: . . .

4. Ինչ պատիժ տուաւ այն փախուկ դատաւորին որ դատախօսելէ աւելի իրեն բան գործ ըրած է կեղծ և խաբախ ստորագրութեամբ գրեր զրկել Տնօրէն Ժողովին և կլլել տալ. այս կարգէն է քանի մ'ամիս առաջ վանի հիւպատոս կամնարանի պէյի զրազրի կամ թարգմանի մեծ ասուան տակն խարբերեցի համբաւեալ դատարկապորտի մը մի գիր զրկել կը տայ ընդդէմ տեսչութեան:

Մեք ընդ երկար կուրծք տուինք այս դաւաճութեանց. բայց երբ համոզուեցանք թէ ներկայ Տնօրէն Ժողով իւր տեսչէն աւելի այս կարգի անմիտներու վըրայ վստահութիւն կընէ, առանց մտածելու թէ ասով նոյն իսկ ընկերութեան և իւր պատիւ խաղալիկ կը դառնայ քանի մը անձանց ձեռք:

Մեք պատեհ առ թի պահելով ասոնց մանրամասնութիւնքն հրատարակել, որով իմացուի թէ Ժողովոգեան դրամը ինչ կարգի անձանց կը շտայլուի յումպետլս և յանգէտս. վերջին անգամ Չեր թերթի միջոցաւ կը խնդրեմք Պատ. Տնօրէն Ժողովէն որ մեզ վերադարձնէ այն գրերն զորս իբր առանդ յանձնած ենք իրենց Ատենադպիրին, և երկրորդ հաճի վճարել մեր պահանջներն. եթէ կը կարծէ որ մեր քանի մը ոսկին կըտրելով խնայողութիւն ըրած կը լինի, շատ կը սխալի. թո՛ղ մի անգամ դադարեցնէ այն ամսականներ, որք կրնանք հաստատել թէ կը տընկն ապրկար, տգէտ, դիմով և բարբարոս դատաւորներու, որք մի մեծ անպատուութիւն են ընկերութեան:

Մեր բոլոր գրածներ պաշտօնապէս թէ անհատական մի առ մի պիտի հաստատուին, երբ կարող և ողջամիտ անձինք մի անգամ այցելեն Տաւրոսի վարժարաններն:

Արդ վերջին անգամ ըլլալով կը յայտարարեմք թէ երբ այս ութ անգամ մէջ Տնօրէն ժողով իւր պարտքը չը վճարէ, պիտի ստիպուիմք Պետական դատարանի դիմել, ուր եթէ հաստատեմք մեր իրաւունքը, հարկաւ պիտի տուածն նաեւ այն ծախքերը և վնասներ որոց պատճառ եղան. և այս պարտքային մէջ բոլոր պատասխանատուութիւն իրենց վրայ պիտի ծանրանայ:

Մնամ յարգանք
Նախկին տեսուչ ընկերութեան
Զ. Թորոսեան

30 յունիս 1882
Կ. Պոլիս

Անցեալները կրօնափոխութեան դիմող Նիկոմիդացի իսկուհի անուն աղջկան մայրն՝ Մարիամ Սուքիասեան Աղգ. ժողովոյ վերջին նիստի օրն խորհրդարան մտեր և աղաղակ բարձեր էր, ըսելով թէ իւր աղջկան կրօնափոխութեան մասին զեկուցում մ'եղած չէ իրեն և թէ կերպով առար համար Ս. Աւետարանին վրայ: Նայն օրը յիշեալ կինն ի Պատրիարքարան բերուելով կը հարցաքննուի ի ներկայութեան կրօնական գործոց խորհրդական Գեր. Սիմեոն սրբազանի, Տ. Սուքիասեանի, և իւր Նիկոմիդացի մէկ աղագիցին, և ճշմարտութիւնը խոստովանելով կը յայտարարէ որ, թէ՛ Աղգ. Պատրիարքարանի կողմէ և թէ՛ Բ. Դանէն Միւսայի ի մը միջոցաւ զեկուցում ընդունած է Բ. Դուռը երթալու, ոսկայն ինք անտալով սմանց խորհրդայն, և կարծելով իր բացակայութեամբն ան. ընդունելի ընել տալ աղջկան կրօնափոխութիւնը, չէ պատասխաներ առ ինքն եղած հրաւերին:

Երեսուց կնոջ այս խոստովանութեամբն անգամ մ'են կապացուցուի թէ օրքան անտեղի են այս մասին հաշակ դատած զրոյցներն, որոց Սթամպուլ լրագիրն յանգէտաւ արձագանք եղած է այնպէս իմն ցոյց տալու համար թէ այս դէպքին մէջ կանոնական գործողութիւնը զանց առնուած են Աղգ. Պատրիարքարանի կողմէ:

Բայեթեան վարժարանի պարգևաբաշխութեան հանգէսը կատարուեցաւ ե.

ԿԱՐՄԻՐ ՏԱՆ ԱՍՊԵՏԸ

ԾԴ.

ՄԵՌԵԼՈՑ ՄԵՆԸ

(Շար. տես թիւ 1060)

— Ինչ երանութիւն, իրմնջեց Գեորգ վարէ:

Ընդամենը մէկ ժամ կեանք ունեցող սուրբութիւնը իրենց կեանքին չափ իսկ չկրնար աւել:

Մօրիս իւր սրտին մէջ պահած եռանդուն և խորին սիրով Գեորգ վարէի նայելէ և քննելէ, և անոր բերնէն սպրդած գորովագին խօսքին համար շնորհակալութիւն յայտնելէ ետքը, Լօրէնին դարձաւ:

— Հիմա, ըսաւ նա Գեորգ վարէի եր.

բէկ համանուն վարժարանի ընդարձակ սրահին մէջ խիստ փառաւոր կերպով:

Հանգիստն կը նախագահէր Ամերիկայի Միացեալ նահանգաց դեսպան Վահմ. Ուալլէս զօրավարը: Անգղիական դեսպան Վահմ. լորտ Տիւֆըրին եգիպտական խնդրոյն պատճառաւ զբաղեալ ըլլալը յայտնելով, իւր կողմէն դեսպանատան երէցը զրկած էր: Մեր եկեղեցականներէն Բերայի քարոզիչ Տ. Ներսէս վարդապետ, Այվազեան Տ. Եղիշէ վարդապետ, Երուսաղէմի միաբան Տ. Վահան վարդապետ, Պարտիզակցի Տ. Վահան վարդապետ և Մկրեան Տ. Յովհաննէս Գեր. Հօրք ներկայ կը գտնուէին. նոյնպէս Յուսէպ և Պուլիպարոց Պատրիարքա. ընտան ներկայացուցիչը, աղագից և օտարազգի երեսելիք և 1500ի չափ ժողովրդեան բազմութիւն մը ներկայ էին:

Վարժարանին դաստառ Տօքթօր Լօնկ համառօտ տեսնաբանութեամբ մը հանդէսը բացաւ, որուն յաջորդեցին հետեւեալէն ուսումնաւարտ աշակերտաց տեսնաբանութիւնը օրօց եւ Հայ և Տը Պուլիպար էին:

Պ. Արտաշէս Ս. Մկրեան հայերէն լեզուաւ Հայ Աղգին պատմական կենաց և անցելոյն ճշգրիտ նկարագիրն ըրաւ և հանդիսականաց բուն ծափահարութեան արժանացաւ: Նոյնպէս Պ. Արշակ Մանուկեան և Պ. Մելքոն Մելքոնեան ժողովրդէն և Պ. Յարութիւն Սպեան գաղղիներէն լեզուաւ տեսնաբանութիւններ ըրին, ինչպէս նաեւ Պուլիպար հինգ ուսումնաւարտ աշակերտք: Սրահին մէջ գրուած գաշնակ մը մերթ ընդ մերթ օփերայի խիստ ընտիր նուագներ կը զարնէր: Վարժարանին խնամակալուհիներէն մին կողովի մը մէջ ծաղկանց փունջեր հաւաքած ուսումնաւարտ աշակերտաց և մրցանակի արժանացող ուսանողաց փունջեր կը նուիրէր, որուն հետեւեցան ժողովրդեան մէջէն պատուաւոր անձինք:

Երբ մրցանակաբաշխութիւնն աւարտեցաւ, Վահմ. դեսպանը հակտորական ճարտարխօսութեամբ խիստ ընտիր տեսնաբանութիւն մ'ըրաւ, ուսումնաւարտ աշակերտաց յորդոր և քաջալեր կարգաց օր վարժարանէն ելնելէն վեր:

Կու ձեռքը իւր ձեռաց մէջ սիմբոլով, խօսինք:

— Այո, խօսինք, պատասխանեց Լօրէն. բայց եթէ ժամանակ ունինք, լաւ ինչ ըսել կուզեաւ տեսնենք:

— Դու իմ պատճառաւ ընտանեաց, և Գեորգ վարէի պատճառաւ դաստապարտուեցոր, զի օրինաց առջեւ յանցաւոր չէիր գու: Որովհետեւ Գեորգ վարէ և ես մեր պարտքը կը վճարենք, իրաւունք չէ որ դու ալ միևնոյն պարտքը վճարես:

— Ձեմ հասկնար:

— Լօրէն, դու աղաւ ես:

— Աղաւ, ե՛ս, դու խենդ ես Մօրիս, ըսաւ Լօրէն:

— Ոչ, ես խենդ չեմ, քեզի կը կրկնեմ թէ դու աղաւ ես, ա՛ռ, ահաւատիկ անցագիր մը, քեզի պիտի հարցնեն թէ ո՛վ ես. կը պատասխանեմ թէ Գարմի դիւանին պաշտօնեայ մ'ես. եկար պալատան քարտուղարին հետ տեսնուե.

չը ինքնին զարգանալու փայթ և խնամաւորն: Ի վերջոյ Գեր. Յովհաննէս քահանայ Մկրեան յանուն և ի դիմաց Հայոց աղգին պերճախօս լեզուաւ շնորհակալութիւն մատուց վարժարանին հիմնադրաց՝ Տօքթօր Համլընի և Տօքթ. Բէօ. պէրթի, որոց պատկերները սրահին մէջ կախուած էին, վարժարանին անօրէնութեան և պաշտօնէութեան և գովեց Ամերիկայի աղգին Բօպերթ վարժարանի միջոցաւ աւ Հայոց աղգին մատուցաւ ծառայութիւնները:

Սոյն տեսնաբանութիւնը անընդհատ ծափահարեցաւ:

Ժամը գրեթէ վեցին ծերունի եկեղեցականի մը առաջնորդութեամբ դահաբանական աղօթք մը կարդացուելով, հանգիստն վերջ տրուեցաւ:

Այնուհետեւ հանգիստեցան վարժարանին տեսնաբաններուն մէջ ի տես դըրուած աղգի աղգի ընտիր հնութիւնները դիտեցին, և բերկրապատար վայրկեաններ անցուցին. յետոյ 300ի չափ անձինք պատրաստեալ սեղան մը նստելով մեծաշուք տաղանթութիւն մը վայելցին և գոհ ու զուարթ մեկնեցան:

Ձրոյց կը պարտի թէ Կայսերական կառավարութիւնը Սմեոն Ս. Պատրիարք Հայրը կամ Բ. Դուռը հրաւիրելով վերջին բանակցութեան մը պիտի մտնէ. կամ գրաւոր բացատրութիւն մը պիտի խնդրէ Ն. Սրբաշնութեան իւր հրաժարման մասին:

ՆԵՐՔԻՆ

ԱՂԵՔ ՍԱՆԴՐԻԱ

Սթամպուլ հետեւեալ մանրամասնութիւնները կը հրատարակէ Աղէքոնդրիոյ աւարակութեան վրայ:

«Աղէքոնդրիոյ մարտկոցները հետաձիգ և մեծ թնդանօթներով զինեալ չըլլալով անգղիական տարմիղը իւր գործողութիւնը չուտ լմնցուցեր է. քանի մը ժամ աւաղանութեան վերջը անգղիական զորքը ցամաք ելեր և Մէքո մարտկոցին տիրեր է. սակայն այս մարտկոցը ի՛նչ աւաղանօթական կարևորու.

լու, դատապարտեալները տեսնելու հետաքրքրութեամբ թուղթ մ'ուղեցիր հոս եկար, զանոնք տեսար, գոհ եղար և հիմա կը մեկնին:

— Կատակ կընէք, այնպէս չէ:

— Ոչ, սիրելի բարեկամ. ահաւատիկ թուղթը. ջանա օգուտ քաղել, Դու սիրահար չես, սիրելւոյդ հետ քանի մը վայրկեան անցնելու և յաւիտենականութեան մէջ երկրորդ մը չը կ'օրհնենք իւր համար մեռնելու պէտք չունին:

— Ի՛հ ուրեմն, Մօրիս, ըսաւ Լօրէն, եթէ առկէ դուրս ելնել կարելի է, որուն երբէք չեմ հաւատար, կերպուստ քեզ, ինչու համար նախ տիկինը աղաւել չես ուղեր: Դաւով քեզի, տաւոր վերայ կը մտածենք հետդ:

— Անկարելի է, ըսաւ Մօրիս որտի ահաւոր բարախմամբ, նայէ, թղթին վրայ մէկ քաղաքացի գրուած է և ոչ քաղաքացի: ասկէ զատ Գեորգ վարէ

Թիւն մը չունի, այս մարտկոցը Աղէք-
անդրիւնէն 12 հազարամէթը հեռի ա-
նապատին բերանը և Մարիթ կոչուած
անհուն տղամանիկ վրայ գտնուելով Ա-
ղէքանդրիւն պաշտպանողական գծէն
գուրս է: Խափը չինել տուած էր զայն
գլխակի ձեւով, որ յետոյ զինուելով
բերդ մը ձեռքաւ. անգղիացիք Ծ մեռ-
եալ և 27 վիրաւոր զոհեր են զայն առ-
նելու համար:

Բնիկ ժողովուրդը խառն բազմա-
թեամբ սարսափահար եգիպտոսի խորե-
րը կը փախչի. սակայն պահապան զորքը
քաղաքամբ մարտնչելով որոշած է մին-
չեւ վերջ պաշտպանել իւր գիրքը: Պէտ-
տինները մեծ յուզման և շարժման մէջ
են. վերին եգիպտոսի և Սիրիոյ և Ե-
գիպտոսի միջև գտնուող Պէտուսինները
Գահրէ կը վազեն և Թանթայի, Իսմայէ-
լի և Էլ-Արիշի մօտ կը հաւաքուին: Ա-
րապի փաշա անապատի բնակիչներն ալ
պիտի կոչէ և Տէլթայի մէջ հազարաւոր
վրաններ կանգնած են:

Իմբակոծութիւնը ամռան 14ին ըս-
կաներ և ամբողջ օրը տեւեր է. հետեւեալ
օրն ալ պիտի սկսի եղեր, սակայն կը
յուսուի որ եգիպտոսի կառավարու-
թեան և Սէյմուր ծովակալի մէջ համա-
ձայնութիւն գոյանալով Իմբակոծու-
թիւնը շարունակուած չէ: Լոնտոնի Օս-
մանեան գետնաքնն շատ աղաչել է Էրմ-
բակոծութիւնը դադարեցնելու համար,
սակայն արապին գործոց պաշտօնեայն
մերժել է այս խնդիրը ըսելով թէ չկրնար
իւր որոշումէն յետո ընկրկիլ. Ժանաւանդ-
թէ երեք տէրութիւնք Անգղիոյ նախա-
ձեռնութիւնն ընդունած են:

Անգղիոյ պահպանողական կուսակ-
ցութեան բերանն եղող Սթանտար լրա-
գիրը Էնկլիշման մէկ հեռագրոյն հա-
մեմատ կը գրէ թէ «Իմբակոծութիւնը»
զԱնգղիան Գաղղիոյ դաշնակցութենէն
անջատած է:

Սակայն Թայմզ հակառակը խորհելով
կրնէ թէ Բ. Դուալը զօրաբաժին մը զըր-
կելու պարտաւորեալ է յեգիպտոս. ե-
թէ այս առաջարկը մերժէ, Անգղիա
զինուորական միջամտութեան մը պատա-
խանաւորութիւնը իւր վրայ պիտի առ-

ջիւ հոս թողնուի ինքը չը կրնար դուրս
ելնել և ապրիլ գիտնալով որ ես պիտի
մեռնիմ:

— Լուս, քանի որ նա չուզեր, ես ին-
չու սուղեմ, դու կը կարծես որ կնոջմէ
մը նուա՞ղ քաջութիւն ունիմ ես:

— Ոչ, բարեկամս, ընդհակառակը
գիտեմ որ մարդոց ամենէն կտրիճն ես
դու, սակայն այսպիսի պարագայի մէջ
յամառութիւնդ աշխարհ ամբողջ կը մե-
ղադրէ: Կաղաչեմ Լորէն, մի յապաղեր,
ժամանակէն օգուտ քաղէ և տուր մեզի
այն խնդութիւնը որով գիտնանք թէ ըզ-
քեզ ազատ և երջանիկ կը թողնուի:

— Երջանիկ, պաշտ Լորէն, միթէ կա-
ռակ կրնես. երջանիկ առանց քեզի...
բայց թշուառական, ինչ կրնամ ընել
եւ փորձիլ մէջ առանց քեզի, հեռի իմ
սովորութիւններէս զձեզ ա՛լ չը տեսնել,
իմ սառնաւորներովս զձեզ ա՛լ չը ձանձ-
բացնել: Եւ, ոչ, ներեցէք:

նու, և այն ատեն Գաղղիոյ նպատակ ալ
սիրով պիտի ընդունի:

— Ճերիտէ խիստ յօդուած մը գրե-
լով կանխէ՛ այն ազգերը որ զանազան
պատրուակաւ 200 միլիոն ժողովուրդ ու-
նեցող մահմետական իշխանութիւնները
ջնջել կուզեն:

— Հազարգաթ կրնէ թէ անգղիացի
ծովակալը Աղէքանդրիոյ քաղաքն ալ
Էրմբակոծել և Բազմաթիւ վրաններ պատ-
ճաւել է ժողովրդեան. Բազմաթիւ պա-
շտան կանանցը Էրմբ ինչալով արեր
է և Մահաուէի շոգենաւներէն միոյն
մէջ ալ գնտակ ինչալով, շատ մ'անձինք
վիրաւորուել են, որոնք Աղէքանդրիոյ
կառարածին հեղինակներն ըլլալով հոն
պահուած են եղեր, և որոնք մեծ մօտը
այս պատճառաւ փախեր են. ըստ Հա-
զարգաթի 600ի չափ եգիպտացի և 200ի
չափ անգղիացի մեռեալ և վիրաւոր տե-
ղի ունեցեր է:

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վազըթ եգիպտական խնդրոյն վրայ
այս առաւօտ հետեւեալ կարեւոր տեղե-
կութիւնները կը հրատարակէ.

«Եւրոպիոյ քաղաքագիտաց մէջ զանա-
զան կուսակցութիւններ կան միմեանց հա-
կառակօրդ Բ. Դուալը իւր պարտականու-
թիւնը ի նկատի առնելով ամենայն քաջու-
թեամբ պիտի սկսի գործել. Երէկ կայսերա-
կան պալատը դուրսբերել ժողովոյն մէջ
Ստեֆան, Խալիլ Խալիլ և Արիֆի փաշաները
և շատ մը ուրիշ անպաշտօն նախարար-
ներ ալ հրաւիրուած էին. ժողովը մինչև
իրիկուն տեւեց և 60 հոգւոյ համար ճաշ
մը արուեստաւ պալատը. ժողովին որոշու-
մը դեռ յայտնի չէ. սակայն Անգղիոյ և
Գաղղիոյ կառավարութեանց հետ ան-
դադար բանակցութիւնք կը ըլլան: Կըս-
ուի թէ նախարարաց ժողովը որոշել է
եգիպտոս զօրք ղրկել. թէև այս լուրը
պաշտօնական չէ. սակայն Բ. Դուալը և
Անգղիոյ միջև եղած համաձայնութեամբ
ցամաք ենթող անգղիական զօրքերը ե-
րէկ նաւատարմիղը վերադարձեր են»:

— Վերջին տեղեկութեանց համեմատ

— Լորէն, բարեկամս.

— Ճիշդ ատոր համար, այսինքն բա-
րեկամդ ըլլալու համար է որ կը պնդեմ.
Եթէ այս առաւ աման բանտարկեալ ըլ-
լայի, երկուքնիդ գտնելու համար արդ-
եօք ինչ պարիսպներ պիտի կործանէի,
սակայն ասկէ միս մինակ փախչելու հա-
մար, ճակատա խոնարհելով փողոցներէ
անցնելու համար, մինչև հաւաք խղճի
խայթ մը իմ ականջէս անդադար պիտի
պօռայ. «Մօրիս, Բենուվարէ», քանի
մը թաղերէ և քանի մը ասուններու առ-
ջէն անցնելու համար ուր զձեզ տեսած
եմ և ուր ձեր ստուերը միայն պիտի
տեսնեմ այլ ևս, վերջապէս իմ սիրելի
Փարիզս անիծելու համար զոր այնքան կը
սիրէի, ոչ ոչ, ես այնպէս կը դաւանիմ
թէ թագաւորները քաջութիւն կամ գա-
տապարտելու իրաւունք ունին. փոյթ
չէ եթէ Տակօպէր թագաւորին պատճա-
ռաւ ըլլայ:

Անգղիոյ և եգիպտացւոց մէջ ծագած
պատերազմը դադարէ՞. սակայն երեք-
շաբթի օրուանէ ի վեր Աղէքանդրիոյ
մէջ հրդեհներ կը պատահին. երէկ Էլ-
Արիշի մէջ հաւաքը հրդեհ մը ծագել է
որ մինչև ցարդ կը տեւէ եղեր:

— Վազըթ կրնէ թէ Գաղղիոյ և Անգ-
ղիոյ մէջ ցրտութիւն ծագել է երէկ:
Սակայն մենք, կը յաւելու Վազըթ, այս-
պիսի դէպքերու առանց կարեւորութիւն
տալու, մեր գործին նայելու ենք. Եւրո-
պա եթէ համաձայնութեամբ որոշում մը
ըրած է, այն ալ սա է թէ Բ. Դուալը
պէտք է նիւթապէս միջամտէ եգիպտոսի
խնդրոյն:

Տարածուած զարմանալի զրոյցներէն
մին ալ Յունաստանի ինպատու Անգղիոյ
եգիպտոս զօրք ղրկելու լուրն է:

— Մայրաքաղաքիս Անկիւօ-գաղիական
լրագիրը կրնէ թէ Աղէքանդրիոյ Էրմ-
բակոծութեան ժամանակ անգղիացւոց
կորուստն է Ծ մեռեալ և 27 վիրաւոր.
յետոյ կը յաւելու թէ Անգղիա իբր դաշ-
նակից Բ. Դուալը ըմբոստ երկիր մը ի հը-
նազանդութիւն բերել կուզէ և ոչ այլ
ինչ:

— Վազըթ կրնէ թէ ամենակարեւոր
աղբիւրէ ստացուած տեղեկութեան հա-
մեմատ Գերմանիոյ և Աւստրիոյ կայսերք
մօտերս տեսակցութիւն մը պիտի ընեն.
ուսկից պէտք է ականածին Անգղիա և
Գաղղիա:

— Աւստրիոյ կայսեր շնորհեալ պատ-
ուանաճը երեքշաբթի օր Ֆրանսո փա-
շայի ձեռքով պիտի ղրկուի:

— Վազըթ կը հերքէ Արապի փաշա-
յին մահուան նկատմամբ երէկ տարած-
ուած մէկ զրոյցը. սակայն կը հաստատէ
թէ Լոնտոնյէն առնուած տեղեկութեանց
համեմատ Պ. Կլաւերթին Արապի փաշա-
յին դէմ գործածած խիստ լեզուն երէկ
մեղմացնել սկսեր է:

— Երէկ Լոնտոնյէն զարնուած հեռա-
գիր մը կը ծանուցանէ թէ տէրութիւնք
համաձայնել են ստիպելու Բ. Դուալը որ
եգիպտոսի գործոց միջամտէ: Ապա թէ ոչ
Անգղիա մաադիր է եղեր ուրիշ միջոցներ
առաջարկել դեռ պաշտօնաժողովոյ, զորոս ընդու-
նելու համար իտալիոյ աջակցութիւնն
հարկ է եղեր:

— Բայց մեր գործին հետ ինչ վե-
րաբերութիւն ունի Տակօպէր թագաւո-
րը:

— Ինչ վերաբերութիւն. այս կատա-
ղի բռնաւորը մեծ Էլօրի չէ՞ր ըսեր մի-
թէ. «Այսպիսի աղնիւ ընկերութիւն մը
թողուլ պէտք չէ»: Հիմա ես հասարա-
կապետական մ'եմ և կըսեմ. «Այս աղ-
նիւ խուսքը մարդ չկրնար բաժնել, մին-
չեւ իսկ գլխատուութեան գործին. ես
այսպէս կը հասկնամ և հոս կը մնամ:

— Հէք բարեկամ, թշուառ բարե-
կամ, ըսաւ Մօրիս:

Գերմանիայէ չէր խօսեր, այլ արտաս-
ուաթոր աչօք անոր կը նայէր:

— Դու կը ցաւիս կեանքէն բաժնուե-
լուդ վրայ, ըսաւ Լորէն:

— Այո, Գերմանիայէ պատճառաւ:

(Երանուկեմ)

Բիգս փաշա խան քիւ 14